

Årsberetning for Asker kommunale pensjonskasse 2016

Asker kommunale pensjonskasse forvalter siden 2015 tjenstepensjonsordningen for de ansatte i Asker kommune. Pensjonsordningen yter alderspensjon og uførepensjon til pensjonskassens medlemmer, samt etterlattepensjon til ektefelle, registrert partner og barn. Kommunens tjenstepensjonsordning er beskrevet i KS Hovedtariffavtale.

Pensjonskassen er selvstendig og har egne vedtekter og eget styre. Pensjonskassens midler holdes adskilt fra kommunens midler og pensjonskassen hefter ikke for kommunens forpliktelser. Pensjonskassens formue forvaltes etter retningslinjer fastsatt av pensjonskassens styre.

I 2016 hadde pensjonskassen avtale med Storebrand Pensjonstjenester om forsikringsteknisk drift av pensjonskassen, med regnskapsførsel og ansvarshavende aktuar. Avtale om forvaltning av pensjonskassens midler er inngått med Storebrand Asset Management AS. Pensjonskassen ansatte ny daglig leder fra 1. april 2016. Ernst & Young AS er revisor for pensjonskassen.

Styrets arbeid

Styret har holdt seg orientert om endringer i lovverket som har betydning for pensjonskassens virksomhet. Det har i løpet av året vært avholdt seks styremøter.

Styret består av tre kvinner og fire menn. Styret anser seg fornøyd med den eksisterende kjønnsfordelingen. Styret er slik sammensatt:

Oppnevnt av kommunen	Åmund T. Lunde, leder Kari Østerud, nestleder Wenche Øverås Anders T. Utne Stein H. Annexstad
Valgt av og blant medlemmene	Rolf Brakstad Gunn Kindberg

Pensjonskassens soliditet

Målt med solvensmargin og Finanstilsynets stresstester er pensjonskassen solid.

Relativ bufferkapitalutnyttelse	31.12.2016
Stresstest I	79 %
Stresstest II	57 %

Solvensmargin skal være minst 100 %	31.12.2016
Solvensmargin kapital (MNOK)	335,2
Solvensmargin krav (MNOK)	77,9
Solvensmargin	430 %

Årsregnskapet er ført etter gjeldende regler og forskrifter for pensjonskasser, og pensjonskassens eiendeler og gjeld er beregnet og verdsatt ut fra disse bestemmelsene. Kapitalforvaltningsforskriftens regler for plassering av pensjonskassens midler er fulgt.

Finansresultat

All forvaltning av pensjonskassens midler skjer iht. forvaltningsstrategi fastsatt av styret i pensjonskassen. Kollektiv- og selskapsporteføljen forvaltes adskilt. Den verdjusterte avkastningen i kollektivporteføljen var i 2016 5,51 %, mot 1,75 % i 2015. For selskapsporteføljen var den verdjusterte avkastningen 6,71 % mot 9,40 %.

For kollektivporteføljen utgjør den bokførte kapitalavkastningsrenten etter Dietz formel 3,14 %, mot 1,57 % i 2015, mens den verdjusterte kapitalavkastningen var 5,50 %, mot 1,72 % i 2015. For selskapsporteføljen var både den verdjusterte og den bokførte kapitalavkastningsrenten etter Dietz formel 6,94 %, mot 11,69 % i 2015.

Pr 31.12.2016 utgjorde pensjonskassens totalbalanse MNOK 2 476,5. Kollektivporteføljens investeringer fordelte seg på aksjer med 23,5 %, på rentebærende instrumenter med 68,9 %, på eiendom med 7,6 %. Selskapsporteføljens investeringer er fordelt med 38,5 % på eiendom og 61,5 % på rentebærende instrumenter.

Risikoforhold

Pensjonskassens risiko fordeler seg i hovedsak på forsikringsteknisk risiko og investeringsrisiko knyttet til aktivaplasseringer.

Når det gjelder den forsikringsmessige risikoen, følger pensjonskassen tariffen som er godkjent av Finanstilsynet. Pensjonskassen ble etablert med dødelighetsgrunnlaget K2013 og er fullt oppreservert i henhold til denne tariffen. Gjeldende grunnlagsrente for ny opptjening er 2,0 prosent. Pensjonskassen har katastrofe-gjenforsikring.

Pensjonskassens kapitalforvaltningsstrategi fastsetter rammer for risiko. Pensjonskassens har et langsiktig perspektiv på investeringene og søker en best mulig avkastning innenfor definerte risikorammer. Pensjonskassens kapitalforvaltnings- og likviditetsstrategi revideres årlig.

Pensjonskassen eier andeler av godt diversifiserte aksjefond med globale og norske aksjer. Porteføljen av obligasjoner og pengemarkedsinstrumenter har en god spredning av risiko med hovedvekt på rentepapirer med høy kredittkvalitet. Pensjonskassen eier eiendom direkte og gjennom andeler av eiendomsfond.

Risikostyringen i pensjonskassen blir fulgt opp gjennom internkontrollrutiner. Styret har gjennomgått pensjonskassens dokumentasjon av vesentlige risikoer, konsekvenser og kontrolltiltak relatert til internkontrollforskriften og finner disse tilfredsstillende. Dette er en årlig prosess, men arbeidet med internkontrollen foregår kontinuerlig.

Regnskapsmessige resultater

Kollektivporteføljens renteresultat er positivt med MNOK 12,0 og overføres til tilleggsavsetningene, med unntak av MNOK 0,2, som overføres risikoutjevningfondet som avkastning. Risikoresultatet er positivt med MNOK 21,4 og avsettes 50 % til risikoutjevningfondet og 50 % til premiefondet. Administrasjonsresultatet er negativt med MNOK 0,2. Opptjent egenkapital styrkes i 2016 med til sammen MNOK 17,6.

Forsikringsvirksomheten

Ved utgangen av 2016 hadde pensjonskassen følgende medlemssammensetning:

Medlemmer (antall)	31.12.2016
Aktive	3 900
Oppsatte rettigheter	7 164
Alderspensjon	915
Ektefellepensjon	141
Barnpensjon	6
Uførepensjon	360
Totalt	12 486

Forfalte premier for 2016 utgjorde MNOK 195,7. Pr 31.12.2016 utgjør premiereserven for sikring av opptjente pensjonsrettigheter MNOK 1 947,1, premiefondet MNOK 51,6, tilleggsavsetningene MNOK 115,9 og kursreguleringsfondet MNOK 51,0.

Styrets erklæring

Det er etter regnskapsårets slutt ikke inntruffet forhold av vesentlig betydning for pensjonskassens resultat og stilling, og styret mener at årsregnskapet 2016 gir et rettviseende bilde av Asker kommunale pensjonskasses eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat.

Regnskapet er avlagt under forutsetning av fortsatt drift og at pensjonskassen drives etter gjeldende regelverk og rammebetingelser. Pensjonskassen har ingen drift som anses å ha negativ innvirkning på det ytre miljø.

Asker, 15. mars 2017

Åmund T. Lunde
styreleder

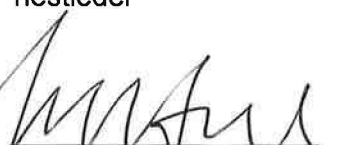
Kari Østerud
nestleder

Wenche Øverås

Stein H. Annexstad

Anders T. Utne

Gunn Kindberg

Rolf Brakstad

Knut Håkon Brox
daglig leder

Asker kommunale pensjonskasse

RESULTATREGNSKAP		31.12.2016	31.12.2015
TEKNISK REGNSKAP	Note		
1. Premieinntekter			
1.1 Forfalle premier, brutto	25	195 705 098	162 937 963
1.2 Avgitte gjenforsikringspremier	19	-152 000	-105 000
1.3 Overføring av premiereserve og pensjonskapital mv. fra andre forsikringsforetak/pensjonsforetak	2	12 054 376	1 682 138 607
Sum premieinntekter for egen regning		207 607 474	1 844 971 570
2. Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen			
2.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		28 915 924	24 738 575
2.3 Netto driftsinntekt fra eiendom		6 230 423	6 152 631
2.4 Verdiendringer på investeringer		47 794 294	3 242 181
2.4 Verdiendringer på investeringseiendom		7 000 000	15 750 000
2.5 Realisert gevinst og tap på investeringer		19 672 385	-19 695 604
Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen		109 613 026	30 187 783
4. Andre forsikringsrelaterte inntekter		724 286	5 382 078
5. Pensjoner			
5.1 Utbetalte pensjoner			
5.1.1 Brutto		-73 309 815	-69 850 707
Sum pensjoner		-73 309 815	-69 850 707
6. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser			
6.1 Endring i premiereserve mv.			
6.1.1 Endring i premiereserve mv., brutto		-149 321 213	-1 797 743 170
6.2 Endring i tilleggsavsetninger		-11 831 413	-104 036 083
6.3 Endring i kursreguleringsfond		-47 794 294	-3 242 181
6.4 Endring i premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.			
6.4.1 Endring i premiefond		-1 260 707	-597 078
6.5 Overføring av tilleggsavsetninger fra andre forsikringsforetak/pensjonsforetak	2	0	104 036 083
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser		-210 207 626	-1 801 582 429
8. Midler tilordnet forsikringskontraktene – kontraktsfastsatte forpliktelser			
8.2 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene		-10 699 391	-5 711 359
8.3 Annen tilordning av overskudd		0	-7 850 000
Sum midler tilordnet forsikringskontraktene – kontraktsfastsatte forpliktelser		-10 699 391	-13 561 359
9. Forsikringsrelaterte driftskostnader			
9.1 Forvaltningskostnader	11	-1 180 953	-204 419
9.2 Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader		-6 486 530	-5 018 653
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		-7 667 483	-5 223 072
10. Andre forsikringsrelaterte kostnader		-18 006	0
11. Resultat av teknisk regnskap		16 042 464	-9 676 135
IKKE-TEKNISK REGNSKAP			
12. Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen			
12.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		3 207 443	-155 292
12.3 Netto driftsinntekt fra eiendom		6 337 186	6 152 631
12.4 Verdiendringer på investeringer		1 038 598	-2 840 746
12.4 Verdiendringer på investeringsseiendom		7 000 000	15 750 000
12.5 Realisert gevinst og tap på investeringer		1 040 737	5 509 603
Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen		18 623 964	24 416 195
14. Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen			
14.1 Forvaltningskostnader	11	-2	102 594
14.2 Andre kostnader		-273	0
Sum forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen		-275	102 594
15. Resultat av ikke-teknisk regnskap		18 623 690	24 518 788
16. Resultat før skattekostnad		34 666 154	14 842 654
17. Skattekostnader	4	-6 161 824	-2 096 006
18. Resultat før andre resultatkomponenter		28 504 330	12 746 648
19. Andre resultatkomponenter		0	0
20. Totalresultat		28 504 330	12 746 648
Avkastning til risikoutjevningssfond		179 337	0
Overført til risikoutjevningssfond		10 699 392	5 711 359
Overført til annen opptjent egenkapital		17 625 601	7 035 289
Sum overføringer		28 504 330	12 746 648

Asker kommunale pensjonskasse

BALANSE		31.12.2016	31.12.2015
	Note		
EIENDELER			
EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN			
2. Investeringer			
2.1 Bygninger og andre faste eiendommer			
2.1.1 Investeringseiendommer	12	109 000 000	102 000 000
2.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
2.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning inkl. opptjente renter	7	142 800 996	153 584 028
2.4.3 Uttån og fordringer		7 743	113 001
2.4.5 Andre finansielle eiendeler		0	3 577 977
Sum investeringer		251 808 739	259 275 005
3. Fordringer			
3.2 Andre fordringer		1 682 294	0
Sum fordringer		1 682 294	0
4. Andre eiendeler			
4.2 Kasse, bank		40 785 159	5 757 563
Sum andre eiendeler		40 785 159	5 757 563
5. Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter			
5.2 Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		1 315	0
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		1 315	0
Sum eiendeler i selskapsporteføljen		294 277 507	265 032 568
EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJENE			
6. Investeringer i kollektivporteføljen			
6.1 Bygninger og andre faste eiendommer			
6.1.1 Investeringseiendommer	12	109 000 000	102 000 000
6.3 Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
6.3.1 Investeringer som holdes til forfall	13	45 141 146	0
6.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
6.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	6	565 535 745	476 500 528
6.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning inkl. opptjente renter	7	1 441 754 579	1 380 618 489
6.4.3 Uttån og fordringer		20 122 055	16 161 551
6.4.4 Finansielle derivater	8	647 390	0
Sum investeringer i kollektivporteføljen		2 182 200 916	1 975 280 568
SUM EIENDELER		2 476 478 423	2 240 313 136

Asker kommunale pensjonskasse

BALANSE		31.12.2016	31.12.2015
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER			
10. Innskutt egenkapital	14	242 500 000	242 500 000
11. Opptjent egenkapital			
11.1 Risikoutjevningfond	21	16 590 088	5 711 359
11.2 Annen opptjent egenkapital - opptjent egenkapital		24 660 890	7 035 289
Sum opptjent egenkapital		41 250 978	12 746 648
13. Forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser			
13.1 Premiereserve mv		1 947 064 383	1 797 743 170
13.2 Tilleggsavsetninger		115 867 496	104 036 083
13.3 Kursreguleringsfond		51 036 475	3 242 181
13.4 Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner	24	51 642 474	64 547 776
Sum forsikringsforpliktelser – kontraktsfastsatte forpliktelser	21,23	2 165 610 828	1 969 569 210
15. Avsetninger for forpliktelser			
15.2 Forpliktelser ved skatt			
15.2.2 Forpliktelser ved utsatt skatt	5	8 257 830	2 096 006
15.3 Andre avsetninger for forpliktelser		538 906	435 307
Sum avsetninger for forpliktelser		8 796 736	2 531 313
16. Forpliktelser			
16.1 Finansielle derivater	8	16 811 741	12 719 162
16.3 Andre forpliktelser		480 963	246 804
Sum forpliktelser		17 292 703	12 965 966
17. Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter			
17.2 Andre påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter		1 027 178	0
Sum påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter		1 027 178	0
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		2 476 478 423	2 240 313 136

Asker, 15. mars 2017

I styret for Asker kommunale pensjonskasse

Amund T. Lunde
styrets leder

Wenche Øverås

Stein Holst Annexstad

Gunn Kindberg

Kari Østerud
nestleder

Anders Utne

Rolf Brakstad

Knut Håkon Brox
daglig leder

Asker kommunale pensjonskasse

Oppstilling av endringer i egenkapital.

	Annen innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital			Sum egenkapital
		Risiko-utjevning-fond	Opptjent egenkapital	Sum opptjent egenkapital	
Egenkapital pr. 31.12.2014	0	0	0	0	0
Resultat før andre resultatkomp.			12 746 648	12 746 648	12 746 648
Andre resultatkomponenter			0	0	0
Totalresultat			12 746 648	12 746 648	12 746 648
Endring i risikoutjevning-fond		5 711 359	-5 711 359	0	0
Sum disponeringer		5 711 359	7 035 289	12 746 648	12 746 648
Endring i innskutt egenkapital	242 500 000				242 500 000
Egenkapital pr. 31.12.2015	242 500 000	5 711 359	7 035 289	12 746 648	255 246 648
Resultat før andre resultatkomp.			28 504 330	28 504 330	28 504 330
Andre resultatkomponenter			0	0	0
Totalresultat			28 504 330	28 504 330	28 504 330
Endring i risikoutjevning-fond		10 878 729	-10 878 729	0	0
Sum disponeringer		10 878 729	17 625 601	28 504 330	28 504 330
Endring i innskutt egenkapital	0				0
Egenkapital pr. 31.12.16	242 500 000	16 590 088	24 660 890	41 250 978	283 750 978

(A)

(B)

(A + B)

Asker kommunale pensjonskasse

KONTANTSTRØMOPPSTILLING	2016	2015
Innbetalte premier	162 187 850	193 218 055
Utbetalt gjenforsikring	-152 000	-105 000
Utbetale pensjoner	-73 780 190	-78 708 415
Innbetalinger refusjoner	11 516 190	6 459 503
Utbetalinger refusjoner	-3 999 358	-2 756 031
Innbetalinger vedrørende driften	-1 115 719	12 479 448
Innbetalinger ved tilflytning	12 054 376	1 813 733 308
Innbetalinger av renter	31 681 991	12 939 642
Utbetalinger av renter	-273	0
Utbetalinger vedrørende drift av eiendommene	-255 719	-174 187
Utbetalinger vedrørende driften for øvrig	-6 558 260	-4 438 367
Netto kontantstrøm av operasjonelle aktiviteter (A)	131 578 888	1 952 647 957
Realisert gevinst ved salg av investeringer	19 030 064	-21 866 084
Realisert tap ved salg av investeringer	-145 380	4 102 106
Netto inn-/utbetalinger ved kjøp/salg av investeringer	-116 786 725	-1 994 231 178
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter (B)	-97 902 041	-2 011 995 156
Innbetaling av kjernekapital	0	70 000 000
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter (C)	0	70 000 000
Netto kontantstrøm i perioden (A+B+C)	33 676 847	10 652 801
Likviditetsbeholdning pr. 01.01	10 652 801	0
Likviditetsbeholdning pr. 31.12	44 329 648	10 652 801

Asker kommunale pensjonskasse

NOTE 1: REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapsforskriften

Regnskapet er satt opp i henhold til forskrift av 20. desember 2011 nr. 1457 om årsregnskap for pensjonsforetak.

Skatt

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar og utsatt skatt, inkludert skatt på formue.

Forsikringsmessige forhold

Regnskapsstandarden IFRS 4 omhandler regnskapsmessig behandling av forsikringskontrakter. Pensjonskassens forsikringskontrakter omfattes av standarden. De regnskapsmessige avsetningene knyttet til forsikringskontrakter er forankret i norsk særlovgivning.

I overensstemmelse med forsikringsvirksomhetsloven er pensjonskassens forvaltningskapital delt inn i en kollektivportefølje og en selskapsportefølje. Kollektivporteføljen består av eiendeler som motsvarer de forsikringsmessige avsetninger til dekning av kontraktfastsatte forpliktelser, dvs. summen av de forsikringsmessige forpliktelsene og risikoutjevningfondet. Selskapsporteføljen vil bestå av eiendeler som motsvarer selskapets ansvarlige kapital og eventuell annen gjeld. I samme grad som eiendelene fordeles mellom porteføljene, vil tilhørende inntekter følge samme fordeling.

Etter årets disposisjoner rebalanseres balansen slik at kollektivporteføljen består av eiendeler som motsvarer de forsikringsmessige avsetningene og risikoutjevningfondet.

Fordelingen av resultatet er basert på gjennomsnittet av fordelingen av balansen mellom kollektivporteføljen og selskapsporteføljen før rebalansering. Det vil si, gjennomsnittet av regnskapet pr. 31.12 forrige år, årets delårsregnskaper og regnskapet pr. 31.12 dette år.

Premieinntekter

Netto premieinntekter omfatter årets forfalte premie. Forhåndsprising av premie for rentegaranti, administrasjon og fortjeneste er inkludert i premieinntektene.

Utbetalte erstatninger

Erstatninger for egen regning omfatter utbetalte pensjoner fratrukket fraflyttede premiereserver og endring i erstatningsavsetning. Avsetning for ikke-ferdigbehandlede eller ikke-utbetalte erstatninger ivaretas ved avsetninger.

Overføring av premiereserve m.v. (flytting)

Overføring av premiereserve ved flytting av forsikringer mellom forsikringsselskaper føres over resultatregnskapet under posten netto premieinntekter for mottatte reserver og erstatninger for egen regning for avgitte reserver. Kostnads-/inntektsføringen skjer på det tidspunktet risikoen overføres. På samme tidspunkt reduseres/økes premiereserven i forsikringsmessige avsetninger tilsvarende. Flyttebeløpet inkluderer også kontraktens andel av tilleggsavsetning, kursreguleringsfond og årets resultat. Tilflyttede tilleggsavsetninger vises ikke under premieinntekter, men under posten endringer i forsikringsmessige avsetninger. Flyttebeløpene klassifiseres som kortsiktig fordring/ gjeld til oppgjør finner sted. Oppgjørsrenten ved flytting føres under regnskapslinjene andre inntekter og kostnader.

Resultat til forsikringskundene

Garantert avkastning på premiereserven og premiefondet samt øvrig avkastning til kundene resultatføres under posten garantert avkastning og tildeling til forsikringskundene. Avkastning på risikoutjevningfondet føres under overføringer.

Premiereserve mv.

Premiereserven er beregnet som kontantverdien av selskapets samlede fremtidige forsikringsforpliktelser inklusive administrasjonskostnader i henhold til de enkelte forsikringsavtaler.

Ved beregning av premiereserven er det benyttet samme forutsetninger som ligger til grunn for premien for de enkelte forsikringsavtalene, dvs. samme dødelighets- og uføresannsynligheter, rentegrunnlag og kostnadssatser. Premiatariffene bygger på observert nivå for dødelighet og uførhet i samfunnet, tillagt sikkerhetsmarginer som blant annet inkluderer en forventning om fremtidig utvikling på området.

Den avsatte premiereserven inneholder avsetning til dekning av fremtidige administrasjonskostnader inklusiv oppgjørskostnader (administrasjonsreserve). For fullt betalte poliser, inklusive fripoliser, er kontantverdien av de forventede fremtidige administrasjonskostnader avsatt fullt ut i premiereserven.

Tilleggsavsetninger

For å sikre soliditeten i livsforsikring, har pensjonskassen anledning til å foreta tilleggsavsetninger i forsikringsfondet. Den maksimale tilleggsavsetningen er satt til 12% av premiereservene.

Tilleggsavsetningen er en betinget kundetildelt avsetning som skal føres i resultatregnskapet som en pliktig avsetning og reduserer dermed årsresultatet. Tilleggsavsetning kan benyttes til dekning av den enkeltes kundes renteunderskudd ved garantert avkastning og føres i resultatregnskapet i posten til/ fra tilleggsavsetning. Det som kan trekkes er begrenset oppad til ett års rentegaranti.

Premiefond

Premiefondet inneholder forskuddsbetalte premier "etter skatteloven" fra sponsor og tilført garantert rente. Innbetaling og uttak føres ikke over resultatregnskapet, men direkte mot balansen.

Kursreguleringsfond

Årets netto urealisert gevinst / tap på finansielle eiendeler i kollektivporteføljen til virkelig verdi føres mot kursreguleringsfondet i balansen og inngår således ikke i årets resultat. Dersom denne porteføljen av finansielle omløpsmidler viser en akkumulert netto mindre verdi kostnadsføres dette tapet. Dersom finansielle omløpsmidler vurderes til å ha et konstatert varig verditap blir verdiendringen på disse papirene resultatført.

Risikoutjevningfond

Det er anledning til å avsette inntil 50 prosent av risikoresultatet til risikoutjevningfond for dekning av eventuelt fremtidig negativt risikoresultat. Risikoutjevningfondet inngår som en del av egenkapitalen, men ikke som ansvarlig kapital ved egenkapitalberegningen.

Tilstrekkelighetstest

I henhold til IFRS 4 skal en tilstrekkelighetstest utføres for å kontrollere om nivået på avsetningene til premiereservene og erstatningsreservene står i forhold til forpliktelsene ovenfor kundene. Eventuelt negativt avvik mellom opprinnelig avsetning og tilstrekkelighetstesten medfører avsetning for uavløpt risiko (premieavsetning).

Definisjon av virkelig verdi

Virkelig verdi er det beløp en eiendel kan omsettes for eller en forpliktelse gjøres opp med i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte og uavhengige parter. For finansielle eiendeler som er notert på børs eller annen regulert markedsplass hvor det skjer regelmessige handler, settes virkelig verdi i henhold til VPS eller ligningskurser. For en eiendel som skal anskaffes eller en forpliktelse som innehas, anvendes salgskurs.

Verdifall på og tapsutsatte finansielle eiendeler

For finansielle eiendeler som ikke er regnskapsført til virkelig verdi vurderes det om det finnes objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi.

Dersom det foreligger objektive indikasjoner på at et tap ved verdifall, har påløpt, reduseres eiendelens balanseførte verdi. Tapsbeløpet innregnes i resultatet.

Klassifikasjon og måling av finansielle eiendeler og gjeld

Finansielle eiendeler klassifiseres i en av de etterfølgende kategorier;

- til virkelig verdi over resultatet etter virkelig verdi opsjonen
- investeringer som holdes til forfall

Investeringer som holdes til forfall

Investeringer som holdes til forfall er finansielle eiendeler med betalinger som er faste eller lar seg fastsette samt et fast forfall, og som pensjonskassen har en positiv intensjon om og evne til å holde til forfall. Holdt til forfall eiendeler regnskapsføres til amortisert kost etter effektiv rentes metode.

Derivater

Et derivat er et finansielt instrument eller en annen kontrakt som omfattes av IAS 39, og som har alle de tre følgende kjennetegn:

Derivatets verdi endres som reaksjon på endringer i en nærmere angitt rentesats, pris på finansielle instrumenter, råvarepris, valutakurs, en indeks for priser eller satser, kredittverdighet eller kredittindeks, eller en annen variabel (ofte kalt "underliggende").

Det kreves ingen innledende nettoinvestering eller en innledende nettoinvestering som er mindre enn det som ville kreves for andre typer kontrakter som forventes å ha en tilsvarende reaksjon på endringer i markedsfaktorer.

Det skal gjøres opp på et framtidig tidspunkt.

Asker kommunale pensjonskasse

NOTE 2: OVERFØRING AV PREMIERESERVER/TILLEGGSAVSETNINGER

	2016		2015	
	Beløp	Antall	Beløp	Antall
Linje 1.3 gjelder overføring av premiereserve og pensjonskapital mv. fra andre forsikringsforetak/pensjonsforetak	12 054 376	33	1 682 138 607	11 016
Linje 5.2 Gjelder overføring av premiereserve, pensjonskapital mv. og tilleggsavsetninger til andre forsikringsforetak/ pensjonsforetak av enkeltpersoner fra pensjonskassen ved fratredelse	0	0	0	
Linje 6.5 Gjelder overføring av tilleggsavsetninger fra andre forsikringsforetak/pensjonsforetak	0	0	104 036 083	4 727

NOTE 3: REVISJONSHONORAR

(beløp i hele kroner inkl. mva)	2016	2015
Lovpålagt revisjon	122 500	62 500
Andre attestasjonstjenester	0	0
Skatterådgivning	0	0
Andre tjenester utenfor revisjon	0	0
Sum	122 500	62 500

NOTE 4: SKATTEKOSTNAD

	2016	2015
Resultat før skattekostnad	34 666 154	14 842 654
+/- Permanente forskjeller	57 000	55 600
+/- Endring i midlertidige forskjeller	-20 031 593	-14 884 159
Tilbakeføring av urealiserte gevinster/tap	-48 832 892	-401 435
- Fremførbart underskudd	0	0
Årets skattegrunnlag	-34 141 331	-387 340
Skattesats	25 %	27 %
Skatt	0	0
+/- Kildeskatt	0	0
Formuesskatt	0	0
Betalbar skatt	0	0
Skattekorreksjoner tidligere år	200 717	0
Utsatt skatt netto endring	5 961 107	2 096 006
Skattekostnad	6 161 824	2 096 006

NOTE 5: UTSATT SKATTEFORDEL OG UTSATT SKATT

	2016		2015		Netto endring
	Skatte-økende	Skatte-reduserende	Skatte-økende	Skatte-reduserende	
Midlertidige forskjeller					
Finansielle anleggsmidler - hold til forfall obligasjoner	0		0		0
Risikoutjevsningsfond	16 590 088	0	5 711 359	0	10 878 729
Investerings eiendom	18 325 664	0	9 172 800	0	9 152 864
Sum midlertidige forskjeller	34 915 752	0	14 884 159	0	20 031 593
Fremførbart underskudd		34 528 671		387 340	-34 141 331
Urealiserte gevinster/tap i kollektivporteføljen	51 036 475		3 242 181		47 794 294
Urealiserte gevinster/tap i selskapsporteføljen		1 802 148		2 840 746	1 038 599
Utligning	-36 330 819	-36 330 819	-3 228 086	-3 228 086	0
Netto midlertidige forskjeller	49 621 408	0	14 898 254	0	34 723 154
Risikoutjevsningsfond - beregner ikke utsatt skatt	-16 590 088		-5 711 359		-10 878 729
Begrensning i utsatt skattefordel	0	0	0	0	0
Grunnlag balanseføring	33 031 320	0	9 186 895	0	23 844 425
Skattesats	25 %	25 %	25 %	25 %	
Utsatt skatt/skattefordel	8 257 830	0	2 296 723	0	5 961 107
Begrensning i utsatt skattefordel	0	0	0	0	0
Endring utsatt skatt/skattefordel	8 257 830	0	2 296 723	0	5 961 107

NOTE 6: AKSJER OG ANDELER

	Antall	Anskaffelses kost	Virkelig verdi	Nivå
Norske unoterte aksjer				
Aberdeen Eiendomsfond Norge I AS	860 656,0000	515 447	515 447	2
Sum norske unoterte aksjer		515 447	515 447	
Norske fondsandeler				
Aberdeen Eiendomsfond Norge 1 KS	85,2049	51 031 748	51 031 748	2
Storebrand Aksje Innland	1 761,1617	63 503 198	72 552 443	2
Storebrand Global Indeks I	65 443,3469	120 418 637	143 404 754	2
Storebrand Global Multifaktor	70 987,1655	113 809 302	136 929 840	2
Storebrand Indeks Norge	38 347,3560	41 779 125	47 996 037	2
Storebrand International Private Equity X Ltd B5	7 837 866,0000	13 354 940	13 949 032	2
Storebrand International Private Equity XI - B-3	42,2200	75	79	2
Storebrand Int, Private Eq, 16 Ltd - Class B-1	1 500 000,0000	1 500 000	1 461 078	2
Storebrand International Private Equity XI Ltd B5	7 997 937,0000	13 941 204	14 562 127	2
Storebrand International Private Equity XII Ltd B5	6 286 962,0000	13 555 947	14 448 698	2
Storebrand International Private Equity 13 - B-1	5 791 902,0000	9 379 985	10 171 609	2
Sum norske fondsandeler		442 274 160	506 507 446	
Sum norske aksjer og fondsandeler		442 789 607	507 022 893	

Utenlandske fondsandeler				
Storebrand International Private Equity VIII LtdB5	3 868 109,0000	12 144 703	13 140 650	2
SPP Emerging Markets SRI	443 951,2038	43 675 569	45 372 203	2
Sum utenlandske fondsandeler		55 820 272	58 512 852	
Sum aksjer og aksjefondsandeler		498 609 879	565 535 745	
Herav børsnoterte norske aksjer			0	
Herav børsnotert utenlandske aksjer			0	

Beskrivelse av nivåene	Nivå
Aktiv marked	1
Avledet av aktiv marked	2
Ikke aktiv marked	3

2.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	Selskapsportefølje	0
6.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	Kollektivportefølje	565 535 745
Sum		565 535 745

NOTE 7: SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER

Obligasjoner og Sertifikater til virkelig verdi	Sertifikater	Obligasjoner	SUM	Nivå
Virkelig verdi	46 977 052	1 175 275 616	1 222 252 667	
Herav børsnotert	0	1 147 815 016	1 147 815 016	1
Herav ikke børsnotert	46 977 052	27 460 599	74 437 651	2
Anskaffelseskost	46 995 480	1 176 094 395	1 223 089 875	
Pålydende verdi	47 000 000	1 174 000 000	1 221 000 000	
Virkelig verdi	46 977 052	1 175 275 616	1 222 252 667	
Opptjente ikke forfalte renter	311 030	3 967 368	4 278 398	
Sum grunnlag for sektorfordeling og og valutfordeling	94 265 134	1 179 242 983	1 226 531 066	
Selskapsobligasjoner	18 000 725	835 101 960	853 102 686	
Stat- og statsgaranterte obligasjoner	28 976 327	6 134 524	35 110 851	
Verdipapirserte obligasjoner	0	334 039 131	334 039 131	
Sum	0	1 175 275 616	1 222 252 667	
Modifisert durasjon	0,41	0,22		
Gjennomsnittlig effektiv rente (basert på virkelig verdi)	1,51 %	2,01 %		

Rentefond i kollektivporteføljen	Antall	Anskaffelseskost	Virkelig verdi	Nivå
Storebrand Global Kreditt IG	106 032,4341	119 632 423	120 739 255	2
Storebrand Global Obligasjon	5 729,7693	60 585 285	63 202 594	2
Sum rentefond		180 217 708	183 941 848	
Justering mellom porteføljene			31 281 665	
Sum			1 441 754 579	

Rente- og pengemarkedsfond i selskapsporteføljen	Antall	Anskaffelseskost	Virkelig verdi	Nivå
Storebrand Likviditet	8 670,8142	87 008 420	86 971 356	2
Storebrand Norsk Kreditt IG	84 545,0461	88 876 389	87 111 305	2
Sum rentefond		175 884 809	174 082 661	
Justering mellom porteføljene			-31 281 665	
SUM			142 800 996	

2.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning inkl. opptjente renter	142 800 996
6.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning inkl. opptjente renter	1 441 754 579
Sum	1 584 555 575

For det enkelte rentepapir er det beregnet effektiv rente basert på papirets observerte markedskurs. For rentepapirer uten observerte markedskurs er effektiv rente beregnet på grunnlag av rentebindingstid og klassifisering av det enkelte papir m.h.t. likviditet og kredittrisiko. Sammenvektingen til gjennomsnittlig effektiv rente for totalbeholdningen er gjort med det enkelte papirs andel av total rentefølsomhet som vektor. Obligasjoner og sertifikater er verdsatt til børskurs, offentlig kursliste eller siste kjente omsetningsverdi.

Virkelig verdi inkluderer opptjente ikke forfalte renter Obligasjoner og sertifikater er verdsatt til børskurs, offentlig kursliste eller siste kjente omsetningsverdi.

NOTE 8: FINANSIELLE DERIVATER

Finansielle derivater klassifisert som omløpsmidler/kortsiktig gjeld	Netto nominelt volum	Brutto nominelt volum	Markedsverdi	Nivå
Renteswapper	619 000 000	619 000 000	647 390	2
Sum rentederivater	619 000 000	619 000 000	647 390	
Valutaterminer	-312 942 686	312 942 686	-16 811 741	2
Sum valutaderivater	-312 942 686	312 942 686	-16 811 741	
Sum derivater	306 057 314	931 942 686	-16 164 350	

2.4.4 Finansielle derivater	Selskapsportefølje	0
6.4.4 Finansielle derivater	Kollektivportefølje	647 390
16.1 Finansielle derivater		16 811 741

Finansielle derivater er knyttet til underliggende slørrelser som ikke balanseføres. For å kvantifisere omfanget av derivater refereres det til nominelt beløp (volum). Nominelt beløp beregnes ulikt for ulike typer finansielle derivater og er et uttrykk for omfang og risiko i derivat-posisjonene. Brutto nominelt beløp gir et uttrykk for omfanget, mens netto nominelt beløp gir et bilde av derivatets risikoposisjon.

NOTE 9: VALUTA

Omløpsporteføljer	Eiendeler	Gjeld	Netto Eiendeler	Valutaterminer	Nettoposisjon i valuta	Nettoposisjon i NOK
EUR	0	0	0	-5 510 677	-5 510 677	-50 031 437
GBP	0	0	0	-2 055 845	-2 055 845	-21 866 233
JPY	0	0	0	-369 779 484	-369 779 484	-27 289 922
NOK	1 504 183 786	0	1 504 183 786	312 839 503	1 817 023 289	1 817 023 289
USD	-0	0	-0	-26 774 127	-26 774 127	-230 463 652
Sum Omløpsporteføljer						1 487 372 045

* Valutanoten viser balansen fordelt på valuta. Valutakontraktene er sikring av underliggende investeringer i fond nominert i NOK og evt. direkte investeringer i utenlandsk valuta.

NOTE 10: RENTEFØLSOMHET

Omløpsmidler, inklusive underliggende eiendeler i fond	Opptil 1 måned	1 til 3 måneder	3 måneder til 1 år	1 til 5 år	Over 5 år	Totalt
NOK	-178 683	-1 101 892	-1 466 512	-16 277 589	-229 436	-19 254 112
JPY	15 792	-879	-	-76 690	-1 236 107	-1 297 884
CAD	363	-	-	-	-58 725	-58 362
AUD	403	-	-	-	-45 568	-45 165
EUR	39 865	-2 711	-3 217	-753 821	-3 467 844	-4 187 728
USD	78 090	105 694	-9 753	-994 110	-2 601 842	-3 421 921
SEK	10	-	-	-429	-	-419
DKK	41	-	-	-	-14 257	-14 216
GBP	9 514	-	-	-19 532	-471 996	-482 014
SUM	-34 605	-999 788	-1 479 482	-18 122 171	-8 125 775	-28 761 821

Rentefølsomhet er et måletall for renterisiko som tar utgangspunkt i hvordan renteendringer påvirker markedsværdien til obligasjoner, rentederivater og andre rentefølsomme finansielle poster. Denne oversikten viser hvordan verdiene til finansielle omløpsmidler pr. 31.12. ville blitt påvirket av økning i renten med 1 prosentpoeng.

NOTE 11: FORVALTNINGSKOSTNADER FOR VERDIPAPIRFOND

	2016	2015
Beregnete forvaltningshonorarer i fond	3 756 599	1 113 180
9.1 Forvaltningskostnader	1 180 953	204 419
14.1 Forvaltningskostnader	2	-102 594
Sum kostnadsførte forvaltningshonorarer	1 180 955	101 825
Sum forvaltningshonorarer	4 937 554	1 215 005

NOTE 12 INVESTERINGSEIENDOM

Asker kommunale pensjonskasse eier fire eiendommer og har inngått avtale med NEWSWC AS for verdiforvalting av eiendommene til markedsverdi.

Knud Askers vei 24 (Gnr. 2 Bnr. 261 seksj. nr. 5 i Asker) ligger midt i Asker sentrum med enkel adkomst fra E18, samt kort vei til all offentlig kommunikasjon. Servicetorget har tilhold i snr. 5. Kjøpesenteret Trekanten disponerer resten av bygget, som fremstår som meget godt vedlikeholdt utvendig og innvendig. Servicetorget har kundemottak/kontorer/arkiv i 3. etg (etasjen ligger med inngang fra bakkeplan på øvre del av bygget). I 4. etasje er det kontorer/møterom/kantine. I 5. etg er det kun teknisk rom.

Erteløkka 7 og 9 (Gnr. 50. Bnr. 417 & 418 i Asker) er et moderne kontorbygg over 4. etasjer. Bygget ligger sentralt til med gode adkomstforhold for kollektivtransport. Eiendommen består hovedsakelig av kontroarealer, samt parkeringskjeller over to plan. Det er god standard både utvendig og innvendig i alle etasjene i bygget. Arealene brukes til NAV kundesenter og kontorvirksomheten deres.

Gamle Borgenvei 4-6 (Gnr. 5 Bnr. 82 i Asker) består av 3 etasjer og er utvendig belagt med betongplater og vinduer er av varierende kvalitet. Bygget bærer preg av eldre standard og vedlikeholdsetterslep. Påbygget på østsiden av bygget for varelevering/kjøreporter oppført i nyere tid. Hoveddelen av 1. etasje inneholder industrikjøkken/produksjon hvor en cateringbedrift holder til, ellers er det kontorer av eldre/utidsmessig standard. 2. etasje inneholder produksjonslokaler for vernet bedrift, eldre standard. 3. etasje er oppgradert i 2014 og benyttes til kontorer for Asker kommune. Bygget ligger langs E18 og har enkel av- og påkjøring til E18, men ligger ikke i nærheten av offentlig kommunikasjon.

Fredtunveien 5 (Gnr. 52. Bnr. 1, 1386 Asker) Asker- og Bærum Brannvesen disponerer hele eiendommen som ligger sentralt i Asker med enkel av- og påkjøring til E18. Eiendommen inneholder hovedsakelig garasje for utrykningsbiler med verksteder, samt utstyrsgarderober i hele 1. etasje. Utover dette er det et stort sett kontorer og soveromsavdeling i 2. og 3. etasje. Godt vedlikeholdt bygg både innvendig og utvendig. Oppgradert og vedlikeholdt etter behov og ved endring av rutiner/kr av.

	Knud Askers vei 24	Erteløkka 7-9	Gamle Borgenvei 4-6	Fredtunveien 5	Sum
Inngående balanse	41 000 000	98 000 000	33 000 000	32 000 000	204 000 000
Årets tilgang / avgang	0	0	0	0	0
Justering til virkelig verdi	5 000 000	9 000 000	0	0	14 000 000
Andre endringer	0	0	0	0	0
Utgående balanse	46 000 000	107 000 000	33 000 000	32 000 000	218 000 000
2.1.1 Investeringseiendommer	Selskapsportefølje				109 000 000
5.1.1 Investeringseiendommer	Kollektivportefølje				109 000 000
Sum					218 000 000

NOTE 13: OBLIGASJONER HOLDT TIL FORFALL

Debitorkategori	Pålydende verdi	Anskaffelseskost	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Gjenstående amortis	Nivå
- Stat- og statsgaranterte obligasjoner	-	-	-	-	-	
- Selskapsobligasjoner	45 100 000	45 100 000	45 100 000	45 248 830	-	2
- Verdpapiriserte obligasjoner	-	-	-	-	-	
Sum	45 100 000	45 100 000	45 100 000	45 248 830	0	
Herav børsnotert	0	0	0	0	0	
Modifisert durasjon				8,22 %		
Gjennomsnittlig effektiv rente			3,70 %	3,66 %		
Opptjente ikke forfalte renter			41 146			
Valuta						
NOK	45 100 000	45 100 000	45 141 146	45 248 830	0	

Beholdningsendringer	
Inngående balanse	0
Tilgang	45 100 000
Avgang	0
Amortisering	0
Utgående balanse	45 100 000
Opptjent ikke forfalte renter	41 146
Utgående balanse 31.12.	45 141 146

Beskrivelse av nivåene	Nivå
Aktiv marked	1
Avledet av aktiv marked	2
Ikke aktiv marked	3

2.3.1 Investeringer som holdes til forfall	Selskapsportefølje	0
6.3.1 Investeringer som holdes til forfall	Kollektivportefølje	45 141 146
Sum		45 141 146

NOTE 14: INNSKUTT EGENKAPITAL

Spesifikasjon av innskutt egenkapital

Beløp pr. innskuddsbevis	
Innskuddsbevis 1	70 000 000
Tinginnskudd (eiendom)	172 500 000
Sum innskutt egenkapital pr. 31.12	242 500 000

NOTE 15: KAPITALAVKASTNINGSRENTE

	2016	2015
Kapitalavkastningsrente rente etter Dietz formel	3,14 %	1,57 %
Verdijustert kapitalavkastningsrente	5,50 %	1,72 %
Kapitalavkastningsrente på selskapsporteføljen	6,94 %	11,69 %

NOTE 16: RESULTATANALYSE

	2016	2015
Renteresultat	12 010 750	-14 423 808
Risikoresultat	21 398 783	11 422 717
Administrasjonsresultat	-185 274	1 746 615
Sum	33 224 259	-1 254 476
Rentegarantipremie	1 966 327	1 808 526
Fortjenestepremie	3 382 682	3 331 174
Sum Teknisk resultat*	38 573 268	3 885 224

* Sum teknisk resultat er før overføringer til/fra tilleggsavsetninger, risikoutjevningfond og overføringer til forsikringskontrakter.

Renteresultat som følge av at årets netto bokførte finansinntekter avviker fra forutsetningene i premietariffen

Risikoresultat som følge av at død og uføretilfeller i perioden avviker fra forutsetningene i premietariffen

Administrasjonsresultat som følge av at faktiske administrasjonskostnader avviker fra forutsetningene i premietariffen

NOTE 17: GODTGJØRELSE TIL STYRET OG DAGLIG LEDER.

	Beløp
Daglig leder	735 282
Styret:	
Åmund T. Lunde	162 008
Kari Østerud	92 576
Wenche Øverås	69 432
Stein Holst Annexstad	69 432
Anders Utne	69 432
Rolf Brakstad	69 432
Gunn Kindberg	69 432

Godtgjørelsen til daglig leder for 1. kvartal på NOK 79 626,- (inkl. mva) er inkludert i administrasjons honoraret som betales til Storebrand Pensjonstjenester AS. Ingen av styrets medlemmer eller daglig leder har lån, forskuddsbetalinger eller sikkerhetsstillelser i pensjonskassen. Pensjonskassen har en ansatt.

NOTE 18: TILSTREKKELIGHETSTEST

Nytt dødelighetsgrunnlag ("K2013FT") var fullt finansiert ved etablering av pensjonskassen 01.01.2015. For øvrig vurderer aktuar grunnlaget for de forsikringsmessige avsetningene som tilstrekkelig og avsatt i henhold til lov og forskrifter.

NOTE 19: REASSURANSE

Pensjonskassen har inngått avtale om katastroferassurans for 2017. Reassurandørens kapasitet er 195 mill kr og pensjonskassens egenregning er 5 mill kr. Reassurandør er Arch Re, med Security Rating "A+".

NOTE 20: FORUTSETNINGENE FOR FORSIKRINGSFORPLIKTELSENE

Premiereserven er avsatt på beregningsgrunnlaget "K2013FT". Grunnlagsrente er 2,612 % i gjennomsnitt pr 31.12.2016.

NOTE 21: ENDRINGER I FORSIKRINGSFORPLIKTELSENE

	Premiereserve mv.	Tilleggsavsetn.	Premiefond	Kursreg.fond	Totalt	Risikout.fond
Saldo 01.01.	1 797 743 170	104 036 083	64 547 778	3 242 181	1 969 569 210	5 711 359
2. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser			0		0	
2.1 Netto resultatførte avsetninger (resultatpost 6 samt del av resultatpost 5.2.1)	149 321 213	11 831 413	1 260 707	47 794 294	210 207 626	
2.2 Overskudd på avkastningsresultatet (resultatpost 8.1)					0	
2.3 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene (resultatpost 8.2)			10 699 391		10 699 391	
2.4 Annen tilordning av overskudd (resultatpost 8.3)					0	
2.5 Justering av forsikringsforpliktelser fra andre resultatkomponenter (del av resultatpost 9.8)					0	
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	149 321 213	11 831 413	11 960 098	47 794 294	220 907 017	0
3. Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser						
3.1 Overføringer mellom fond	0	0	0	0	0	179 337
3.2 Overføringer til/fra selskapet	0	0	-24 865 399	0	-24 865 399	10 699 392
Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	0	0	-24 865 399	0	-24 865 399	10 878 729
Saldo 31.12.	1 947 064 383	115 867 496	51 642 474	51 036 475	2 165 610 828	16 590 088

NOTE 22: BESTAND, ANTALL MEDLEMER

	Asker Kommune	Asker kommunale pensjonskasse
Antall aktive medl (ekskl uføre)	3 899	1
Antall pensjonister	1 058	
herav uførepensjonister	275	
herav alderspensjonister	660	
herav ektefellepensjonister	121	
herav barnpensjonister	2	
Antall oppsatte (inkludert løpende)	7 528	
Antall oppsatte (ikke løpende)	7 164	1

NOTE 23: FORSIKRINGSMESSIGE AVSETNINGER

	Kollektive ordninger	Oppsatte rettigheter	Sum
Premiereserve	1 510 858 280	436 206 103	1 947 064 383
Tilleggsavsetninger	115 867 496	0	115 867 496
Premiefond	51 642 474	0	51 642 474
Kursreguleringsfond	51 036 475	0	51 036 475
Erstatningsreserve	0	0	0
Sum	1 729 404 725	436 206 103	2 165 610 828

NOTE 24: PREMIEFOND

Premiefond fordelt per foretak:	Asker kommune	Asker kommunale pensjonskasse	Totalt
Premiefond IB	64 547 776	0	64 547 776
Innbetalinger	0	12 840	12 840
Premiefritak	7 024 794	0	7 024 794
Premiefritak belastet premiefond	-7 024 794	0	-7 024 794
Tilbakeført premie	12 457	0	12 457
Overføringer	109 304	0	109 304
Garantert rente	1 260 675	32	1 260 707
Uttak fra premiefond	-25 000 000	0	-25 000 000
Årets resultat tilført premiefond	10 691 156	8 235	10 699 391
Premiefond UB	51 621 367	21 107	51 642 474

	2016	2015
Premiefond	51 642 474	64 547 776
Årets premie	195 705 098	162 937 963
Premiefondets størrelse i forhold til årets premie	0,26	0,40
Premiefondet i % av ordinær premie	26,39 %	39,61 %

Premiefondets anvendelse de siste 5 år	2016	2015
Inngående balanse	64 547 776	0
Sum premie	-195 705 098	-162 937 963
Innbetalt premie	195 705 098	181 022 322
Innbetalinger	12 840	
Premiefritak	7 024 794	5 888 626
Premiefritak belastet premiefond	-7 024 794	-5 888 626
Overføringer	121 761	32 304 980
Garantert rente	1 260 707	597 078
Uttak fra premiefond	-25 000 000	0
Resultatdisponering (til/fra fond)	10 699 391	13 561 359
Utgående balanse	51 642 474	64 547 776

NOTE 25: FORFALTE PREMIER

	2016	2015
Terminpremie 01.01	97 002 990	91 653 894
Premie for inn og utmeldinger	5 827 328	4 150 992
Terminpremie lønnsendring	2 441 370	4 132 116
Engangspremie lønnsregulering	21 767 003	14 007 366
Øvrig engangspremie aktive	-769 541	1 820 555
Engangspremie for regulering av løpende pensjoner	22 453 776	9 886 057
Engangspremie for regulering av oppsatte rettigheter	13 827 952	7 632 642
Premie for bruttogaranti	6 267 532	11 889 942
Engangspremie for AFP 65-67	11 329 555	3 036 520
Administrasjonspremie	3 391 115	3 507 729
Premie for kapitalforvaltning	2 949 491	2 712 581
Premie for rentegaranti	1 966 327	1 808 526
Fortjenestemargin	3 382 682	3 331 174
Termin tillegg	0	0
Tilbakeført premie v/ overføring	0	0
Tilbakeført premie v/ fratredelse	-3 142 874	-2 505 113
Tilbakeført premie v/ død	-14 402	-15 644
Premiefritak for "gamle" uføre	7 024 794	5 888 626
Sum	195 705 098	162 937 963

NOTE 26: SOLVENSMARGIN

	2016	2015
Solvensmargin kapital:	335 191 830	301 553 331
Solvensmargin krav:	77 939 720	75 775 736
Solvensmarginprosent:	430,1 %	398,0 %

NOTE 27: BESKRIVELSE AV PENSJONSYTELSENE

Pensjonsordningen er en offentlig kollektiv pensjonsordning som følger forsikringsvilkårene og vedtekter for offentlige tjenestepensjonsordninger (TPO) avtalt i Hovedtariffavtalen i kommunal sektor. Pensjonsordningen ble overført fra livselskap til selvstendig pensjonskasse fra og med 1. januar 2015.

NOTE 28: TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

Innbetalinger:		
Asker Kommune	161 917 850	Premie
Asker Kommune	9 617 496	Husleie
Asker Kommune	1 062 462	Årlig tilskud OFA, sikringsordningen osv.
Utbetalinger:		
Storebrand Pensjonstjenester AS	3 369 583	Administrasjon, aktuærtjenester og utgiftsrefusjon

NOTE 29: STRESSTEST

For å investere i aksjer og obligasjoner er det påkrevet at pensjonskassen er i besittelse av finansiell bufferkapital for å motstå store markedssvingninger. Bufferkapitalen basert på stresstest I pr. 31.12 består av følgende elementer :

	2016	2015
Renterisiko	0	8 945 254
Aksjerisiko	195 864 616	180 362 519
Eiendomsrisiko	67 257 937	51 000 000
Valutarisiko	2 080 734	3 231 383
Spreadrisiko	93 314 085	85 084 847
Konsentrasjonsrisiko	11 400 925	6 944 884
Korrelasjonsgevinst- markedsrisiko	-44 540 872	-40 573 238
Forsikringsrisiko	70 419 244	41 020 401
Motpartsrisiko	6 026 033	4 529 127
Korrelasjon- total risiko	-50 376 248	-31 454 626
Tapspotensial for operasjonell risiko	9 467 038	8 977 686
Samlet risiko	360 913 493	318 068 236
<p>1. Det er lagt til grunn skifte i rentekurven på 1,5 %-poeng på omløpsobligasjonene 2. Det er lagt til grunn en verdiendring på norske og utenlandske aksjer på -20% 3. Det er lagt til grunn en verdiendring på -12% 4. Basert på kredittrating med tilhørende spreadrisiko pr. risikoklasse</p> <p>Pensjonskassens soliditetssituasjon viser pr 31.12</p>		
Fri egenkapital +bufferkapital	455 162 327	269 833 789
Stresstesttap	360 913 493	318 068 236
Overdekning	94 248 834	-48 234 447
Bufferkapitalutnyttelse	79,29 %	117,88 %

Tapspotensialet for rentefall er oppført som renterisiko i noten.

Tapspotensialet ved rentekning er innbakt som del av korrelasjonsgevinsten for markedsrisiko.

AKTUARFIRMAET LILLEVOLD & PARTNERS AS

Aktuar Pål Lillevold

Aktuar Johann Despriée

Asker kommunale pensjonskasse

Aktuarberetning 2016

(Alle beløp i tusen kr)

De forsikringstekniske beregninger for Asker kommunale pensjonskasse for år 2016 er vurdert å være i samsvar med lov og forskrifter. Det forsikringstekniske oppgjør og fordelingen av pensjonskassens fond slik det fremgår av resultatregnskap og balanse er utført i henhold til lov om forsikringsvirksomhet. Årets forsikringstekniske oppgjør og årets premie er beregnet etter meldt og godkjent beregningsgrunnlag. Premiereserve per 31.12.2016 har en gjennomsnittlig grunnlagsrente på 2,612 %. Garantert avkastning til premiefond er beregnet etter 2,0 % rente.

Forsikringsteknisk resultat 2016 fordeler seg slik:

(før overføring til/fra tilleggsavsetninger og til forsikringskontrakter, ekskl. avkastning til risikoutjevningfond og premie for rentegaranti og fortjeneste)

Risikoresultat	21 398 783
Administrasjonsresultat	-185 274
Renteresultat	12 010 750

Fordeling av brutto premiereserve og antall medlemmer pr. 31.12.2016:

	Antall	Premiereserve
Aktive	3 900	791 177 094
Pensjonister, inkl. helt eller delvis uføre	1 058	699 741 651
Oppsatte (inkl. oppsatte pensjonister)	7 528	436 206 103
Ufordelt premiereserve		19 939 535
Sum	12 486	1 947 064 383

Årets premie brutto for 2016 utgjør kr 195 705 098. Reassuransepremien utgjør kr 152 000.

Brutto premiereserve inneholder netto premiereserve tillagt et administrasjonstillegg på 3,0 %. Alle premier inneholder et administrasjonstillegg på 3,0 % av nettopremie.

Årets administrasjonsresultat er negativt og belastes egenkapitalen. Årets renteresultat er positivt og med unntak av kr 179 337 som tilføres risikoutjevningfondet som avkastning, overføres den resterende del av renteresultatet til tilleggsavsetningene. Risikoresultatet er positivt. Dette skyldes i hovedsak en frigjøring av uførepensjonsreserver som følge av at ny uførepensjon for offentlig tjenstepensjon er implementert for oppsatte rettigheter. Halvparten av risikoresultatet er tilført premiefondet, mens den andre halvparten er avsatt til risikoutjevningfondet.

Pensjonskassen har inngått avtale om Excess of Loss katastrofereassuranse for 2017.

Verdijustert kapitalavkastning på kollektivporteføljens midler er beregnet til 5,50 %, og verdijustert kapitalavkastning på selskapsporteføljen er beregnet til 6,94%.

Oslo, 15. mars 2017

For Aktuarfirmaet Lillevold & Partners AS

Runar Nesvold

Aktuar

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til styret i Asker kommunale pensjonskasse

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Asker kommunale pensjonskasse som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap, oppstilling av endringer i egenkapital og kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av pensjonskassens finansielle stilling per 31. desember 2016, og av dens resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av pensjonskassen i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i pensjonskassens årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for øvrig informasjon. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den ellers viser seg å inneholde vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til pensjonskassens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike pensjonskassen eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig

dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- ▶ identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- ▶ opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av pensjonskassens interne kontroll;
- ▶ vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- ▶ konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om pensjonskassens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at pensjonskassens evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- ▶ vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av pensjonskassens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 15. mars 2017
ERNST & YOUNG AS

Knut Aker
statsautorisert revisor